

Inženýr a armáda.)*

Literatura.

Gen. Ing. Fr. Nosál: Inženýr a armáda. Voj. techn. zprávy čís. 4. 1925.

Gen. Ing. Fr. Kolařík: Vývoj voj. techniky u nás. Voj. techn. zpr. č. 9, 10. 1928.

Škpt. Ing. Vl. Hájek: Sbor voj. inženýrů v Americe. Techn. obzor 1926.

Gen. Ing. Fr. Kolařík: Technické práce v armádě. Voj. techn. zpr. č. 1. 1926.

*) Pozn.: Předneseno na valném shromáždění Věd. ústavu voj. dne 31. 6. 1929. Tomuto článku budou následovati v příštích číslech stati o řešení voj. inžen. otázky v Americe a Francii. Pozn. redakce.

Gen. Ing. Fr. Kolařík: Voj. techn. ústav v rámci našeho technického výzkumnictví.*)

Dr. techn. Ing. Vl. Sýkora: Inženýr v míru.*)

Ing. Ant. Kalbáč: Inženýr v obraně vlasti.*)

Skpt. Ing. Fr. Zimmermann: Činnost inženýra u automob. vojsk.*)

Gen. Ing. Fr. Nosál: Postavení inženýra-důstojníka v československé armádě.*)

Skpt. Ing. Jan Špalek: Inženýr jako důstojník z povolání a v záloze ženijního vojska.*)

Mjr. Ing. Sieber: Vojenská stavební služba.*)

Mjr. Ing. Sieber: Poznámka voj. inženýra.*)

O inženýrské otázce v armádě a s ní pevně sloučené otázce rozvoje vojenské techniky bylo u nás již mnoho řečeno. Vzpomínám především na přednášku div. gen. ing. Nosála na téma „Inženýr a armáda“, proslavenou 20. června 1925 v rámci přednášek při jubilejním sjezdu spolku československých inženýrů v Praze, dále na články gen. ing. Kolaříka o technické práci v armádě a o vývoji vojenské techniky u nás, uveřejněné ve Vojenských technických zprávách roku 1926 a 1928, a zejména na několik článků civilních a vojenských inženýrů v Almanachu VII. sjezdu československých inženýrů a architektů v Mladé Boleslavi.

Je všeobecně známo, jaký význam měla technika ve světové válce a jak značnou měrou zúčastnili se technické a civilní průmysl při vedení války. Nikdo zajisté neupře, že znamenitý podíl v tomto vlivu techniky na válku měla práce inženýrů, jejichž hlavním úkolem vždy bylo a je zvedati úroveň technického pokroku k nejvyšším metám.

O tomto tématě je zbytečné rozváděti rozhovor a je rovněž zbytečné znovu dokazovati význam a vykonanou práci inženýra jak civilního, tak i vojenského. Sluší ovšem poznamenati, že práce inženýra a ostatních techniků úzce souvisí a že nelze připisovati zásluhy jedněm a upírat je druhým.

Proto se chci v dalším věnovati aktuální otázce postavení vojenského inženýra v naší armádě, jeho vlivu a budoucího postavení. I tu nutno předem připomenouti, že práce vojenského inženýra je úzce spjata s prací ostatních vojenských techniků a že nelze stanoviti přesné hranice, kde končí práce jedněch a začíná práce druhých. Vojenský inženýr je tu vůdcem ostatních techniků, jsa k tomu svým širokým vzděláním technickým předurčen, a vede je k společnému cíli — rozvoji vojenské techniky.

Postavení inženýra a technika v armádě může býti dvojit: je buď poradní nebo výkonné a poradní zároveň. Dosavadní postavení vojenského inženýra tak, jak je znaly armády před válkou, bylo výhradně poradní. Vojenský inženýr byl úředníkem a jako úředník tvořil zvláštní skupinu. Vojenskému inženýru vedle ostatních technických důstojníků zvlášť školených byla vyhrazena stránka konstruktivní a výzkumná. Je známo, že po této stránce dosáhli vojensští inženýři a technici velikých úspěchů a že požívali v svých oborech zvučného jména. Je to starý typ inženýra konstruktéra.

Světová válka přinesla typ druhý — typ inženýra velitele. Inženýři, většinou důstojníci v záloze, sloužili ve velkém počtu u zbraň a dostávali se na místa velitelská. Jejich technické vzdělání se prohlubovalo zevrubnými znalostmi řadové služby. Výsledek toho byl, že na ten způsob technika mnohem lépe prolнула vojenskou službu a nerozlučně se s ní spojila. Inženýr a technik srostl s armádou.

*) Almanach VII. sjezdu československých inženýrů a architektů roku 1927 v Mladé Boleslavi.

dou, seznal zevrubně její potřeby a využil svých technických znalostí k jejímu zdokonalení. A tak vlivem technické, zejména inženýrské práce zvedala se úroveň vojenské techniky, vytvořovaly se před válkou neznámé technické útvary a vynalézaly se nové strojové pomocné i bitevní prostředky. A s těmito inženýry-veliteli setkáváme se v armádách po světové válce na místech velitelských. Všimneme-li si naší armády, vidíme rovněž naše vojenské inženýry obdobně rozvrstveny: ve službě výzkumné i konstruktivní na straně jedné, jako zástupce starého, a to nutno podtrhnouti, i v budoucnu nezbytně nutného hlavního úkolu inženýrů, a ve službě řadové na místech velitelských i v generálním štábu, jako výsledek pokroku vynuceného významem techniky ve světové válce.

Poslední dobou mnoho se u nás uvažuje o problému vzniklém tímto novým uplatněním inženýra v armádě.

Vzhledem k obtížím, které jsou způsobeny v řadové službě tím, že inženýrům je zaručen rychlejší postup, je nasnadě, že by se rádo sáhlo k tradicím předválečným a že by se ponechal vojenským technikům, zejména inženýrům, jejich starý obor konstruktivní a výzkumnický, t. j. jinak říkajíc, obor služeb.

Tvrdím, že by tento postup byl krokem nazpět, negujícím zkušenosti plynoucí ze světové války. Právě tak jako nelze tvrditi, že taktické vložky musí býti sloučeny s vložkami technickými, právě tak nelze vyloučiti, že z techniků mohou vyrůsti taktikové. A zrovna tak se opačně z řadových důstojníků mohou vychovati zdatní technici. A že při nynějším a budoucím vedení boje budou pro velitele znalost a ovládání techniky velmi důležité, o tom nelze pochybovati.

Abych ukázal, jak vzniklo nové, před světovou válkou neznámé uplatnění inženýra v armádě, povšimněme si historického vývoje inženýrské otázky v armádách vůbec, hlavně v býv. rak.-uherské a v armádě československé.

V ý v o j i n ž e n ý r ů v a r m á d á c h .

Vztah inženýra k armádě byl vždy úzký. Ukazuje to nejlépe sám původ jména inženýr. Inženýr (rusky inženěr, anglicky engineer, francouzsky ingénieur, německy Ingenieur) byl původně vojenský odborník, který navrhoval a řídil stavby opevňovací, vymýšlel způsoby dobývání i hájení opevněných míst. Slovo inženýr je odvozeno ze španělského jazyka, v němž byl nazýván „ingenios“ řidič válečných strojů (ingenio). Později se přikládal po příkladu Francie název inženýr také odborníkům civilním, kteří řídili veřejné stavby, jako silnice, mosty a p. (Viz Velflík: Dějiny technického umění v Praze.) Tito staří fortifikátoři-vojenští inženýři byli průkopníky technických věd. Potřeby armády, totiž umění fortifikační, hájení a dobývání pevností, původní to nauky inženýrské, daly popud k pěstování tohoto umění na školách a tím daly základ k systematickému vyučování věd technických vůbec. Tak jako v jiných státech, na př. ve Francii, Anglii, Americe a j. i v býv. Rak.-Uhersku první školy, na kterých se počalo vyučovati vědám inženýrským, byly rytířské nebo šlechtické akademie, pak inženýrské školy buď rázu vojenského nebo školy úplně vojenské. Roku 1705 zaslal český vojenský inženýr Kristian Josef Willenberg císaři Leopoldovi I. česky psanou žádost, v níž prosil, aby stavům království nařídil zřízení inženýrské školy, na níž by on, Willenberg, za

určitý roční plat vyučoval inženýrství (t. j. vědám a umění fortifikačnímu) šest osob ze stavu městského, ježto „veliký nedostatek v ingenierkunstu jak vyššího, tak městského stavu“ je všeobecně patrný. Po dlouhém jednání byla škola roku 1717 zřízena a na počátku roku 1718 začal Willenberg vyučovati.

Tak byla založena první inženýrská škola v Evropě vůbec. Nazývala se původně „Stavovská inženýrská škola“. Roku 1806 byla změněna v polytechnický ústav, z něhož vývojem doby vzniklo české vysoké učení technické v Praze. (Z knihy Velflík: Dějiny technického umění v Praze — viz poznámky mjr. dr. ing. Siebra v Almanachu VII. sjezdu čs. inženýrů 1927.)

Postupem času, ježto technika civilní šla mnohem rychleji kupředu než technika vojenská, započaly se obě oddělovati. Technika civilní se ubírala svou vlastní cestou, technika vojenská rovněž. Na jedné straně se vychoval civilní inženýr specialisovaný podle potřeby průmyslu, na druhé straně zůstal typ technického důstojníka.

Bylo by zajímavé sledovat činnost vojenských inženýrů, zejména ve Francii, co vše vykonali mimo svou činnost v armádě pro rozvoj civilní techniky. A jako o zvlášť významném příkladu zmínil bych se zejména o význačné činnosti vojenských inženýrů v Americe, kde dosud, podle více než 100leté tradice, vykonávají civilní státní práce, dnes zejména veškerou úpravu řek a přístavů; v dřívějších dobách podnikali výpravy a zaměřovali neznámá území, stavěli horské silnice a železnice, mosty a veřejné budovy.

Světová válka ukázala, že se válečná taktika musí opřít o veškeré vymoženosti techniky a že potřebuje všestranně vzdělaného inženýra, který by uměl veškeré vymoženosti techniky aplikovati na vojenské poměry. Jinak říkajíc, armáda začala těžit z rozvoje civilní techniky, k jejímuž založení kdysi přispěla. A zejména, což je hlavní poznatek světové války, jest, že organizace obrany země neležejí jen v armádě samé, nýbrž i v podnicích a závodech průmyslových a že hlavní úlohou inženýra bude, rychle a bez velkých přelomů převést mírovou organizaci průmyslu na válečnou. To vše mluvilo pro to, aby vojenští technici byli plně obeznámeni s technikou civilní, neboli aby v armádě zaujal místo inženýr civilně vzdělaný, ježto speciální vojenské vzdělání technikům vojenským nepostačovalo.

V ý v o j i n ž e n ý r a v r a k.-u h. a r m á d ě.

Podle přehledných údajů div. gen. ing. Nosála v Almanachu VII. mladoboleslavského sjezdu čs. inženýrů byla na př. v bývalé rak.-uh. armádě před samou válkou tato situace technických důstojníků:

1. důstojníci dělostřeleckého štábu,
2. techničtí důstojníci dělostřelectva,
3. důstojníci ženijního štábu,
4. důstojníci stavebnictva,
5. důstojníci ženijní, železniční a telegrafní (bud' z technické akademie nebo z pionýrské kadetky).

Mimoto měla rak.-uh. armáda školu pro fortifikační důstojníky v záloze, do které byli bráni jen jednoroční dobrovolníci inženýři. Tato škola byla vedena ženijním štábem. K tomu nutno ještě připojiti, že technické, hlavně inženýři, ježto volba zbraně byla volná,

nastupovali do služby vojenské zpravidla u technických zbraní a u dělostřelectva. Dále byl zajištěn pro válečné úkony opevňovací značný počet nevojáků, inženýrů a jiných techniků, jimž při nastoupení do války přiznán úřednický charakter XI. hodnostní třídy.

Jak stoupalo oceňování inženýra ve válce, o tom svědčí to, že domobraneckým inženýrům vysokoškolákům byl přiznán charakter důstojníka a podle významu (hlavně v průmyslu) byly jim přiznávány hodnosti až po generála.

Inženýra vysokoškoláka v Rakousko-Uhersku aktivní důstojnický sbor neznal. Záložní důstojníci inženýři vysokoškolští, pokud se aktivovali, neměli zvláštního postavení kromě u námořnictva.

Jak viděti, stoupal význam a hodnocení technika a zejména civilního inženýra vysokoškolsky vzdělaného v armádě za světové války velmi značně, a současně se dešlo k tomu, že dosavadní technické vzdělání, jak se dosud na vojenských školách technických poskytovalo, je nedostatečné.

Vývoj inženýra v československé armádě.

Je proto nasnadě, že naše tvořící se armáda nemohla než čerpati z tohoto poznatku a podepřítí své technické vojsko civilním vzděláním technickým. Pak ovšem nemohla býti ponechána ta nerovnost, že by se pro válku vyžadovala služba techniků a zejména vysokoškolských inženýrů jen pro sbor důstojníků v záloze a nezařaditi tyto vysokoškolské důstojníky do sboru důstojníků z povolání a do generálního štábu.

Uvádím jako správnost tohoto předpokladu slova amerického majora Pettise, který praví, že každý se rád podřídí tomu, kdo si vydobyl vlastní zdatností vedoucího postavení, a rád mu pak přizná, že si tohoto místa zaslouží. Podobně i záložní důstojníci techničtí, nastoupí-li do služby, očekávají od svých kolegů aktivních, zejména svých velitelů, že jsou plně kvalifikováni pro svou funkci.

A tak dnes vidíme v naší armádě vysokoškolského inženýra jako důstojníka z povolání vedle technických důstojníků se vzděláním vojenským nebo různým civilním jako pokrok ve vývoji armád a výsledek uplatnění techniky v moderní válce.

Tímto způsobem se dostává naší armádě proti armádám jiným nejdůkladněji vzdělaného sboru technických důstojníků, ježto v armádách jiných je vojenských inženýrů málo z toho důvodu, že nejsouce honorováni tak jako ve službě civilní a civilně státní se do služeb vojenských nehlásí. Tak na př. ve Francii vidíme, že se techničtí důstojníci doplňují z dvouleté Ecole polytechnique, technické školy, jež dodala armádě francouzské velikého vojevůdce, vítěze světové války maršála Focha a Joffrea, a mezi jejíž žáky mimo jiné četné francouzské generály patří i náčelník francouzské vojenské mise gen. Farcher. Ecole polytechnique je škola technická, organisovaná na podkladě vojenském; přijímají se do ní žáci po maturitě na středních školách. Absolventi se věnují buď povolání vojenskému nebo studují dále na školách úrovně našeho vysokoškolského učení technického (Ecole des ponts et chaussées a j.) Velitelem školy je generál.

Podle slov div. gen. ing. Nosála dosavadní postavení důstojnických inženýrů z povolání nebylo právě lákavé v letech úsilovné konsolidační a organizační práce a při jisté nevýhodě v konglomerátu důstojnických technických vojsk velmi různé provenience a

velmi různého vzdělání. Lze pochopiti, že jako každá jiná nová věc i vklínění vysokoškolských inženýrů do aktivního sboru důstojníků činilo a činí obtíže. Neukončen je zejména způsob vojenské výchovy a další vzdělání vojenských inženýrů.

Jak již dříve bylo řečeno, bylo u nás vzato na základě válečných zkušeností za podklad technického vzdělání důstojníků civilní školství technické, neboli když bývalé vojenské školství technické je zatlačeno, je nutno, aby se nezapomnělo na to, že toto civilní školství je třeba doplniti po stránce vojenské. Dnes náš veškerý záložní dorost technický prochází školami pro důstojníky technických zbraní v záloze, dorost technických důstojníků z povolání končí své technické vzdělání jednoročními aplikačními školami. To však pokládám za nepostačitelné, zejména pro vojen. inženýry.

Mají-li dnes inženýři zaujmouti místa, na něž dříve školily bývalý dělostřelecký a ženijní štáb, musí jim býti dáno příslušné vzdělání taktické a aplikované vzdělání vojenské technické v té míře, jak se ho dostávalo těmto důstojníkům. Technické vzdělání tak, jak je dnes poskytují školy vysokého učení technického, dosud málo hledí k speciálním potřebám armády. Přednášky rázu vojensko-technického se většinou teprve na technice zavádějí a potrvá jistě velmi dlouho, než budou zavedeny v tom rozsahu, jak jíich vojenská technika potřebuje. Zejména to pocítujeme v letectví, kde zase je to armáda, která dala podnět k vytvoření příslušného odboru leteckého na technice. Proto je potřeba, aby se vojenským inženýrům, kteří nabudou několikaletým pobytem u trupy dostatečných zkušeností, poskytlo speciálního vzdělání voj. technického a taktického, a navrhuji proto zřídití krátkodobou, nejvýše jedno- roční vojenskou školu inženýrskou (obdoba vojenské školy lékařské), v které by se podal, opírajíc se o speciální vojenské přednášky dnes již zavedené na vysokém učení technickém a o předměty vlastní vojen. inženýrům na př. přehled o vojenské technice všech zbraní, o všeobecné taktice v rámci vyšší jednotky, u které budou vojenští inženýři zařadění, o taktice strojní techniky, o vlivu vojenské techniky na moderní válečnictví a j.; tato škola by je naučila disponovati technickými prostředky prováděním velkých technických aplikačních cvičení a prohloubila by předměty konstruktivní, jako jsou na př. konstrukce letadel, děl, žen. materiálu a j.

Zřídití tuto školu je možno přetvořením nynější vojenské inženýrské koleje, institutu, jehož účelem je umožniti dostudování techniků a současně dodati jim příslušné vojenské vzdělání důstojnické, který po určité době, až bude dovršen povolený počet inženýrských míst v armádě, své poslání skončí; zřídití tuto školu je možné i proto, že se může opřít o učitelský sbor válečné školy, velitelské školy a obou našich vojenských výzkumných ústavů mimo jmenovanou již vysokou školu technickou.

Jiná otázka je, zdali by se i jiným zdatným technickým důstojníkům nemělo umožniti absolvování této školy event. kursu, který by při ní byl zřízen. Považoval bych to za velmi žádoucí, neboť tím by se umožnilo zvyšování úrovně vojenského technického vzdělání a nastalo by ušlechtilé zápolení, jež je vždy podkladem úspěchu. Vše by záleželo na organisaci této školy, na jejímž pojmenování ostatně nezáleží, jako spíše na její rovnocennosti s válečnou školou.

Myslím, že by se rozumným vřaděním této nově navrhované

školy mezi dosavadní vojenské školy (školy pro velitele rot, kurs pro velitele oddílů, kurs pro velitele vojskových těles, kurs pro vyšší velitele) znamenitě posloužilo rozkvětu vojenské techniky, která jako vojenská technika není ve jmenovaných školách nijak zvlášť pěstována. Tím by se též vyplnila mezera v našem vojenském školství, vzniklá odstraněním bývalých vyšších dělostřeleckých a ženijních kursů, a na druhé straně by se odstranily výtky kladené řadovým vojenským inženýrům pro jejich neúplné vzdělání taktické. I tato výtka se stává postupným absolvováním velitelských škol čím dále tím více lichou.

Tím, že by se pak i ostatním technickým důstojníkům umožnilo vykonat nebo dokončit jejich studium na vysokém učení technickým — a máme v naší armádě mnoho techniků, kteří byli válkou v studiu přerušeni — otevřela by se cesta všem schopným technickým důstojníkům dostat se na nově navrhovanou vrcholnou vojenskou inženýrskou školu a otevřela by se jim cesta právě tak, jako tomu je u válečné školy, aby si mohli zlepšiti své hmotné postavení na základě své individuální práce a energie nejen k vlastnímu prospěchu, ale i k prospěchu armády.

Na konec bych chtěl uvéstí názory německého důstojníka na inženýrskou otázku v říšskoněmecké armádě. Je to názor ing. Schwaba, který se v své knize „Ingenieur und Soldat“ zabývá kromě dělostřelecké měřičské služby, která je hlavním předmětem knihy, i poměrem inženýra k německé armádě. Je to žhavá obrana nového typu inženýra vojáka tak, jak jej stvořila světová válka. Na základě svých válečných zkušeností jako dělostřelecký důstojník chtěl by, aby se techničtí důstojníci doplňovali jen z těch, kteří mají nejméně čtyřleté technické studium, a z nich aby se výhradně doplňoval generální štáb. Tvrdí, že veškerá námaha německého generálního štábu bude marná, neopřeli se tento pomocí svého dorostu o vojenskou techniku a bude se i dále opírat jen o jednostranné taktické vzdělání. Vyžaduje dokonce na generálním štábu znalost vyšší matematiky, neboť chce, aby vykonávali alespoň 2—3 léta službu velitelů baterií, ježto dělostřelectvo je podle něho zbraní rozhodující. A vyšší matematiku žádá od nich i proto, že lidé, kteří matematiku neznají, jak tvrdí, pocítují vždy nepříjemný pocit, přijde-li někdo s výpočty a s číselnými důkazy.

Nejlépe by bylo, praví, kdyby celý důstojnický sbor byl doplňován s pomocí vysokých škol technických, jak ukázala světová válka, která přivedla mnoho techniků do armády, z nichž se vychovali znamenití aktivní důstojníci i vojevůdci.

Nutno ovšem uvážiti, že by i v Německu 90% inženýrů pro špatný plat přešlo k průmyslu. Přes to však, uvádí, bylo by naprosto špatné tento problém řešiti tak, že by se vytvořila zvláštní, lépe placená úřednická třída vojenských inženýrů, která by brzy dospěla určitých hodností, ale výše by nemohla. Říká, že jen vyšším platem se dnes inženýr nezíská, nezaručí-li se mu i přístup do nejvyšších hodností. A tu je nutno zříditi buď technický generální štáb nebo nutno postavití celý důstojnický sbor na technickou basí, čímž by se získal výběr a stálá výměna mezi inženýry a důstojníky i na nejvyšších místech.

Pro říšskoněmeckou armádu pokládá autor druhou cestu, t. j. postavití celý důstojnický sbor na technickou basí, za nejlepší, ježto tato musí mítí nejlepší inženýry a nejlepší vojáky, výborně placené,

aby si je stát udržel v činné službě. Za to budou vykonávat i pro stát dvojí službu.

Kdyby z finančních důvodů bylo toto řešení nemožné, nechtě se v každé hodnotní třídě vytvoří skupina A a B, ale nikoli tak, aby A značila technickou skupinu a B skupinu taktickou, nýbrž aby A obsahovala techniku a taktiku, t. j. vybranou skupinu lépe placenou, kdežto B by obsahovala normální řadové důstojníky. Při tom by musil býti možný přesun ze skupiny B do A a obráceně na základě vědeckých zkoušek a samostatných prací. Naproti tomu nepostačí, jako se děje dosud, že se důstojníci učí pracovat s technikou nebo že získávají znalosti ve střelbě tím, že několik let velí jiné zbraní. Nepostačí ani, že se dávají úlevy a placené dovolené k vykonání zkoušek, nebo že se mimořádně povyšuje. Autor zůstává při svém názoru, že pro důstojníka jediné, vážné, zdárné technické studium a předběžné vzdělání podmiňuje další zdárný vývoj jeho zbraně, ježto rychlé přizpůsobení budoucím způsobům boje vyžaduje na každém německém důstojníkovi velikých znalostí a všestranných technicko-vědeckých zkušeností.

Jestliže se toto technické vzdělání zanedbá, má za nemožné, že se kdy podaří rychlá přeměna armády na nové předpoklady boje. A tato rychlá přeměna a přizpůsobení bude pro německou politickou a vojenskou posici rozhodující. K převaze ve vedení války nepatří jen peníze, ale i mnoho vědění a schopnost provádění.

Zajímavý je dále námět ing. Schwaba, aby v zájmu rychlého pokroku obrany státu byly zavedeny na vysokých školách tajné vojenské disertační práce. Tím by se dal podnět k tomu, aby se studující vysokých škol technických zajímali o problémy vojenské a hledali nové předpoklady. Tyto disertační práce, jež by ovšem musily zůstatí tajnými, by přicházely do zkušebních ústavů. Potud ing. Schwab.

I v naší armádě stává se poslední dobou problém vojenských inženýrů ožehavým. Místo s hlediska technického pokroku armády řeší se opačně, a to s hlediska jednotlivosti trupy, t. j. nabývá půdy dřívější řešení v rak.-uh. armádě přesunout voj. inženýry do služeb a vyřadit je ze služby řadové, alespoň u některých zbraní. Vážná slova německého autora, který jest jedním z těch mnohých německých inženýrů, kteří prožili světovou válku v řadové službě, přicházejí včas, aby ukázal, k jakým koncům by tato zastaralá řešení vedla. Neboť nejde jen o to, výcvik zbraně udržovat na stejné úrovni, ale úroveň zvyšovat. A k tomu je vždy předpokladem, vyloučíme-li mimořádné případy, důkladné předběžné technické vzdělání.

Pozoruhodné jsou názory autora-inženýra dělostřelce na vytvoření technického generálního štábu, resp. na vytvoření skupiny A důstojníků, majících jak úplné technické, tak i taktické vzdělání.

Sám pro sebe jsem již dlouho hlasatelem obou jeho požadavků a jest jen litovati, že se dřívější obdobné vymoženosti, na př. rak.-uh. dělostřelecký a ženijní štáb, nebo vyšší další vzdělání technických důstojníků, dosud neuplatnily. A přece byly to jinak, říkájící kroky k technickému generálnímu štábu, nebo ještě lépe kroky k tomu, aby podkladem pro generální štáb bylo předběžné vzdělání technické. Tento požadavek nelze však generalisovati, protože především je požadavek co největšího výběru z nejlepších a co z největšího počtu.

Návrh autorův na vytvoření skupiny A, spojující znalosti taktické a technické, je v naší armádě proveden. Je tomu u všech technických zbraní, doposud i u dělostřelectva. Ovšem jedna velmi důležitá podmínka splněna není, ježto jí brání platové zákony. Je to možnost přesunu ze skupiny B (řadové) do A (vysokoškolské), i, což je spravedlivé, z A do B. Za dnešního stavu je přesun ze skupiny B do A možný jen, jak jsem již dříve uvedl, že by techničtí důstojníci měli dosti schopnosti a dostatek vůle, aby vykonali a doplnili své vzdělání na vysoké škole technické, a bylo by si jen přát, aby vojenská správa tyto tendence co nejvíce podporovala a studium umožňovala právě tak, jak to činila býv. rak.-uh. voj. správa vysíláním důstojníků na techniku. Považuji to za zmírnění dnešních palčivých osobních poměrů, ježto umožní schopným technickým důstojníkům, aby se domohli stejných met jako jejich kolegové vysokoškolští, nebylo by tedy příčiny k nevražení. Bylo by to něco obdobného, právě jako by bylo nesmyslné, aby řadový důstojník žárlil na výhody, které má důstojník generálního štábu, když je mu rovněž tato cesta volná a dosažitelná.

Naopak i přestup ze skupiny A do B (autor neuvádí, jak a proč by se měl dít) považuji za správný. Je i v naší armádě řešen tím, že na př. inženýr sloužící u pěchoty nebo jezdeckta a všude tam, kde jeho technické vědomosti nejsou plně vyčerpány, je zařazen do skupiny B.

Pokládám názory ing. Schwaba, směřující k zvýšení branné pohotovosti německé armády a, což hlavně zdůrazňuje, k možnosti rychlého přizpůsobení se budoucímu neznámému způsobu boje, za velmi důležité a posilující názory našich vedoucích vojenských techniků, neboť čím dále jdeme od světové války, tím více se na technické problémy zapomíná, a převzdělání technické, jak je u důstojníků inženýrů, se posuzuje jen s toho hlediska, že je pro mírovou řadovou službu nadbytečné.

Výchova našich mladých inženýrů, jak jsem již dříve uvedl, musí se dít i po stránce taktické, aby umožnila jim přístup do řadové služby a dále pak buď do navrhované vojenské inženýrské školy nebo do válečné školy. Jejich praktický výcvik musí se dít tak, aby procházeli řadovou službou i službou ve výzkumných ústavách a byli na stavbách i v továrnách. Najde se vždy kádr těch, kteří se rozhodnou jen pro obor služeb, ale nesmí se zabránit těm, kdož mají lásku a schopnosti k službě řadové, aby ji i na nejvyšších místech velitelských neuplatňovali. Tak se dosáhne nutného výběru a třídění, jež není možné, jestliže se hned s počátku hrst lidí specialisuje, obsadí určitá místa a tak se zabrání fluktuaci, podmiňující vývoj.

Vidím v novém uplatňování inženýrů kromě oboru služeb i na místech velitelských záruku propagace technického pokroku v armádě a slibuji si, že se najdou již způsoby, jak osobní otázky zdárně vyřešiti, aby neutrpěl újmy rozvoj a zdar armády.
